

Handläggare
Camilla Husebye Becker
Telefon: 08-508 288 83

Till
Förvaltningsrätten i Stockholm

Mål 19533-19 och 19539-19; Miljö- och hälsoskyddsnämnden ./. Vendula AB

Komplettering av tidigare ingivna överklaganden

Nämndens yrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad (nedan *nämnden*) yrkar att förvaltningsrätten, med ändring av länsstyrelsens beslut, fastställer dels nämndens beslut om föreläggande av den 20 mars 2018, dnr 2018-2152, och dels nämndens beslut av den 14 mars 2018, dnr 2018-2152, om timavgift för extra offentlig kontroll.

Grunder

Livsmedelsinformationen på förpackningen på produkten ”Kapten Schnell’s Hot Cod” är vilseledande. Det engelska ordet ”cod”, som ingår i produktnamnet och anges på förpackningens framsida, kan av konsumenterna i allmänhet uppfattas som torsk (*Gadus morhua*) eller Stillahavstorsk (*Gadus macrocephalus*), men produkten innehåller inte torsk eller stillahavstorsk, utan alaska pollock, (*Gadus calchogrammus*) som endast angetts i ingrediensförteckningen på sidan. Livsmedelsinformationen på förpackningen strider därför mot bestämmelsen i art. 7.1 a) i EU-förordning 1169/2011 om att livsmedelsinformation inte får vara vilseledande.

Livsmedelsinformationen strider även mot bestämmelsen i art. 7.1 d) och art. 7.4 b) i EU-förordning 1169/2011, eftersom produktnamnet och presentationen antyder att produkten innehåller torsk, trots att denna ingrediens bytts ut mot alaska pollock.

Nämnden har således haft fog för beslutet att förelägga Vendula AB att ändra livsmedelsinformationen så att konsumenterna inte vilseleds.

Eftersom nämndens extra offentliga kontroll har föranletts av påvisade brister i efterlevnaden av märkningen av produkten har nämnden också haft fog för beslutet om avgift för extra offentlig kontroll.

Utveckling av talan

Bakgrund

Nämnden har mottagit en anmälan om vilseledande livsmedelsinformation avseende Vendula AB:s produkt ”Kapten Schnell’s Hot Cod”. Klagomålet avser att det på förpackningens framsida står Hot Cod, vilket klaganden förstått som ett produktnamn som anger att produkten innehåller torsk (*Gadus morhua*), medan produkten innehöll Alaska pollock, *Theragra chalcogramma/Gadus calchogrammus*, vilket anges i ingrediensförteckningen på sidan av förpackningen.

Nämnden har bedömt att livsmedelsinformationen på produkten är vilseledande. En stor del av befolkningen i Sverige kan engelska och på produktens framsida står det ”Hot Cod”, vilket nämnden bedömer att en stor del av konsumenterna uppfattar som torsk, *Gadus morhua*, alternativt stillahavstorsk, *Gadus Macrocephalus*, medan produkten i själva verket innehåller Alaska pollock. Nämnden har bedömt att detta innebär att märkningen strider mot förbudet mot vilseledande livsmedelsinformation enligt art. 7.1a) i förordningen 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna¹. Av bestämmelsen framgår att livsmedelsinformation inte får vara vilseledande, i synnerhet när det gäller vad som är utmärkande för livsmedlet, dess art, identitet, egenskaper, sammansättning, kvantitet, hållbarhet, ursprung, framställnings- eller produktionsmetod.

Nämnden har den 20 mars 2018 beslutat att förelägga Vendula AB (bolaget) att inom nio månader ändra livsmedelsinformation av verksamhetens produkter, med varumärkesnamnet ”Kapten Schnell’s Hot Cod”, innehållande fisken Alaska pollock, *Theragra chalcogramma/Gadus chalcogrammus*, så att konsumenter inte riskerar att vilseledas.

Nämnden beslutade den 14 mars 2018, dnr 2018-2152, med stöd av artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning nr 882/2004, att för nedlagt arbete i ärendet ta ut en timavgift från Vendula AB

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av kommissionens direktiv 87/250/EEG, rådets direktiv 90/496/EEG, kommissionens direktiv 1999/10/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG, kommissionens direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt kommissionens förordning (EG) nr 608/2004.

för extra offentlig livsmedelskontroll om 4 020 kr avseende 4 timmars arbetstid á 1 340 kr.

Vendula AB överklagade båda besluten och yrkade att nämndens beslut ska upphävas. Till stöd för sin talan har bolaget åberopat, sammanfattningsvis, att Alaska pollock numera klassificeras i släktet torskfiskar (*Gadus*) och således kan förstås som torsk/cod i vidare bemärkelse.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen har upphävt båda nämndens beslut.

I fråga om det överklagade beslutet om föreläggandet anger länsstyrelsen att den inte tar ställning till om det kan anses som vilseledande att ange det svenska namnet ”torsk” på produkter som innehåller annan art än torsk, *Gadus morhua*. Enligt länsstyrelsens mening kan ordet ”cod”, i egenskap av ett engelskt ord och ingående i produktnamnet ”Kaptén Schnell’s Hot Cod”, inte anses förmedla ett besked till den vanlige konsumenten på den svenska marknaden om vilken slags torskfisk som ingår i produkten. I ingrediensförteckningen på den aktuella förpackningen anges Alaska Pollock, vilket länsstyrelsen bedömer får anses vara den handelsbeteckning som enligt SLVFS 2001:37 ska användas för den fisk som finns i produkten. Länsstyrelsen finner att det förhållandet att ordet ”cod” ingår i produktnamnet ”Kaptén Schnell’s Hot Cod”, som anges på produkten, inte kan anses som vilseledande beträffande produktens innehåll.

Eftersom länsstyrelsen har bedömt att nämndens beslut om föreläggande ska upphävas, har länsstyrelsen följaktligen också bedömt att beslutet om timavgift ska upphävas.

Livsmedelsinformationen är vilseledande

Länsstyrelsen har angett att den inte tar ställning till hur ordet ”torsk” uppfattas på svenska, utan bara har tagit ställning till hur det engelska ordet ”cod” kan uppfattas av konsumenter. Länsstyrelsen har därvid, utan närmare analys funnit att ordet, i egenskap av just engelskt ord, och som del av ett produktnamn, inte kan anses förmedla ett besked till den vanlige konsumenten på den svenska marknaden om vilken slags torskfisk som ingår i produkten.

Nämnden anser att länsstyrelsens resonemang är felaktigt. Det kan inte ställas olika krav på vilken information som lämnas, beroende

på om texten är skriven på svenska eller annat språk. I sammanhanget ska särskilt framhållas att syftet med EU-förordningen 2011/1169 om livsmedelsinformation till konsumenter är att konsumenterna ska värnas och kunna göra informerade val (jfr art. 3). Men syftet är också att uppnå fri rörlighet på marknaden för lagligt producerade saluförda livsmedel. I ljuset av detta är det uppenbart att det inte kan anses förenligt förordningens förbud att uppges missvisande livsmedelsinformation även om den är på ett annat språk än svenska. Enligt uppgift från bolaget kommer beteckningen ”hot cod” inte användas vid lansering av produkten utanför EU, eftersom det då kan uppfattas som vilseledande.

Tvärtemot länsstyrelsens antagande visar också det klagomål om produktens livsmedelsinformation som inkommit till nämnden (och föranlett den extra offentliga kontrollen) såväl som synpunkter som getts in till Livsmedelsverket ([bilaga 1](#)) på att konsumenter i allmänhet faktiskt uppfattar att engelska ord i produktnamn förmedlar besked om ingredienser i produkten.

Att produktnamn innehåller ord på engelska är ingen ovanlighet och beskriver ofta råvaran (jfr. ”pulled pork”, ”pulled chicken”, ”pulled salmon”, ”lamb sausage” etc.). Det får anses underförstått att konsumenten endast utifrån det engelska produktnamnet kan utläsa vilken råvara det är fråga om. Icke desto mindre förekommer det att det som betecknas ”lamb” (lamm) i själva verket är ”mutton” (får). I det fallet är det samma vetenskapliga namn på djurarten, men ändå två helt olika produkter, med olika egenskaper och olika priser. Det framstår som osannolikt att livsmedelsinformationen inte skulle anses vara vilseledande bara för att beteckningen är på engelska om det varit fråga om en produkt med beteckningen ”lamb sausage”, men som i innehållsförteckningen anges innehålla fårkött (mutton), om. Beteckningen väntas i det fallet styra konsumentens val – precis som t.ex. ”kalvkorv”, som ju också förutsätts innehålla just kalv – inte annat nötkött. (jfr Förvaltningsrättens i Jönköping dom den 13 december 2017, mål nr 4937-16, där varunamnet ”Champinjonsoja” ansågs vilseledande, eftersom det inte ingick soja i livsmedlet.)

När det gäller den nu aktuella produkten är förhållandena motsvarande: Produktnamnet anger att produkten innehåller ”cod”, vilket allmänt förstås som torsk eller stillahavstorsk. Konsumenter i allmänhet kan inte antas ha kännedom om fiskarternas vetenskapliga klassificering och det saknar därför betydelse att alaska pollock numera betraktas som tillhörande torsksläktet (dock ännu inte ändrat i SLVFS 2001:37). Torsk och alaska pollock skiljer

sig åt i smak och utseende samt, inte minst, pris. Det är de aspekterna som är relevanta för en konsument. Nämnden vidhåller att livsmedelsinformationen på förpackningen är vilseledande i fråga om vad som är utmärkande för livsmedlet, i synnerhet dess art och identitet, egenskaper och kvalitet (jfr. art. 7.1 a i förordning 2011/1169).

Härtill kommer att den aktuella produkten ursprungligen innehöll just torsk (*Gadus morhua*) och att denna råvara sedermera har bytts ut. Det finns därmed även risk för att konsumenterna har förlitat sig på att produktnamnet i sig förmedlar som information om vilken fiskråvara som ingår i produkten. I ingrediensförteckningen anges den fisksort som används i produkten, men det finns i övrigt inget förtydligande som anger att torsk har bytts ut mot den väsentligt billigare råvaran alaska pollock. Någon förändring av namn eller förtydligande av att ändring av ingrediens skett framgår inte av den aktuella förpackningen. En konsument som tidigare har köpt produkten, när den innehöll torsk, kommer sannolikt inte granska innehållsförteckningen inför nästa köp.

Det har alltså skett en förskjutning av innebörden av produktnamnet – från informerande om råvara i produkten till rent fantasinamn som mer ljudligt anknyter till produktens varmkorvliknande utseende. Nämnden anser att livsmedelsinformationen därför även är vilseledande på enligt art 7.1 d), d.v.s. att det genom utseendet, beskrivningen eller genom presentationer i bild antyds att produkten innehåller ett särskilt livsmedel eller en ingrediens trots att en beståndsdel som normalt förekommer naturligt eller en ingrediens som normalt används i det livsmedlet har bytts ut mot en annan beståndsdel eller ingrediens.

Nämnden vidhåller att livsmedelsinformationen på den förpackning som varit föremål för nämndens bedömning riskerar att vilseleda konsumenter att köpa livsmedlet i tron att det är torsk, som generellt har ett högre kilopris än alaska pollock. Nämnden har således haft fog för sitt beslut.

Nämnden vill dock i sammanhanget nämna att Vendula AB, efter det att föreläggandet meddelats, tagit fram nya förpackningar där det på framsidan, under produktnamnet, framgår att det är fråga om alaska pollock. Nämnden anser att den utformningen ur ett konsumentperspektiv inte framstår som vilseledande, eftersom det då tydligt framgår att produkten inte innehåller den ingrediens som antyds i namnet. Vendula AB får således anses ha efterkommit föreläggandet.

Avgiften är rättsligen grundad

Som framgår ovan har den extra offentliga kontrollen föranletts av en konstaterad överträdelse. Nämnden har således haft rätt att besluta om att debitera timavgift för nedlagd tid.

SLUT.

Bilaga

1. E-postkorrespondens mellan måltidschef i Tingsryds kommun och Livsmedelsverket.